

Co to jest podatek?

„Na tym Świecie nie ma nic pewnego, z wyjątkiem śmierci i podatków” Benjamin Franklin

Gdybyśmy mogli dokonać wyboru między pewnikami, które podaje B. Franklin, stanowczo opowiedzielibyśmy się za podatkami. Mimo, że w powszechnym odczuciu, podatki uchodzą za coś złego, nikt nie może się uchronić przed ich płaceniem chyba, że jest bezrobotnym i bezdomnym oraz nie kupuje żywności ani innych legalnych towarów.

Na każdym kroku jesteśmy zmuszani do płacenia podatków, często nie zdając sobie z tego spraw. Po co jednak ludzie osaczyli się podatkami, skoro ich nie lubią? Aby odpowiedzieć na to pytanie, na początku należałoby wyjaśnić znaczenie terminu:

PODATEK.

Podatki są świadczeniami, które obejmują wszystkich obywateli kraju (*powszechne*), każdy obywatel naszego państwa jest zobowiązany do tego, żeby je płacić, a jeśli tego unika, polega karze pieniężnej (*przymusowe*). Płacąc podatki, musimy się liczyć z tym, iż nie dostaniemy bezpośrednio niczego w zamian (*nieodpłatne*), a wydanych na nie pieniędzy nie otrzymamy z powrotem (*bezzwrotne*). Fakt, że podatki, które płacimy, są nieodpłatne i bezzwrotne nie oznacza jednak, że trafiają one do „czarnej dziury”, by zniknąć na zawsze. W rzeczywistości bowiem wykorzystywane są one przez Państwo, które finansuje nimi swoje wydatki (np. na budowy dróg, szkół szpitali, z których każdy z nas będzie mógł w przyszłości korzystać).

Podatek:

- *Przymusowe,*
 - *Powszechne,*
 - *Bezzwrotne,*
 - *Nieodpłatne,*
- świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, które wynika z ustawy podatkowej.*

Rodzaje podatków

Obecnie w Polsce wyróżniamy wiele grup podatków:

1. Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) i prawnych (CIT).

Każdy obywatel Polski, który ma dochody, jest zobowiązany do zapłacenia podatku dochodowego od osób fizycznych. Podatek od osób prawnych płacą zaś firmy od swoich dochodów. Dochód jest to przychód (czyli to, co powinno wpłynąć do kasy firmy) pomniejszony o koszty jego osiągnięcia (czyli o to, co firma musiała kupić, aby wyprodukować i sprzedać produkt). Przykładowo, jeśli w sklepie sprzedano ciasto za 10zł, a na składniki do jego upieczenia firma wydała 8zł, to oznacza, że dochód z jego sprzedaży wynosi 2zł.

2. Podatek od towarów i usług (VAT).

Konstrukcja podatku VAT jest następująca: do wartości sprzedanego towaru czy usługi firma dolicza podatek, zaś od zakupionych dóbr i usług odlicza podatek. Do Urzędu Skarbowego odprowadza jedynie różnicę. W praktyce nie jest to jednak takie proste, ponieważ nie wszystko i nie zawsze można odliczać. Podatek ten płacą jednak nie tylko

firmy ale wszyscy ludzie, kupujący legalnie artykuły codziennego użytku. Jego wartość łatwo zauważyć można na paragonach, które dostajemy, robiąc zakupy w sklepach.

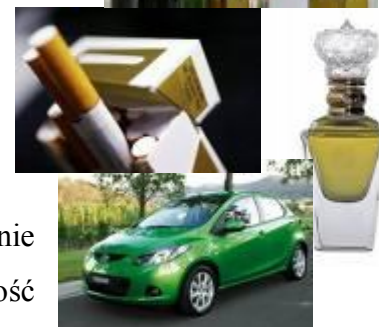

PODATEK VAT.

3. Podatek akcyzowy.

Podatek akcyzowy jest pobierany od spożycia niektórych artykułów, których używanie uważa się za społecznie niepożądane (głównie alkohol, tytoń). Płaci go przedsiębiorca, który wlicza go do ceny towaru. Celem akcyzy jest ograniczenie konsumpcji niektórych dóbr ze względu na ich szkodliwość zdrowotną bądź też wyczerpywanie się ich rezerw, a także dostarczenie wpływów poprzez opodatkowanie energii, z której nie możemy zrezygnować.

4. Podatek od gier.

Podatek od gier obciąża działalność hazardową, czyli płacą go prowadzący kasyna, loterie i zakłady bukmacherskie. Przykładowe stawki podatku od gier wynoszą 10% wpływu z gry dla loterii fantowych i gry w bingo, a 20% dla gier liczbowych – na przykład Totolotka.

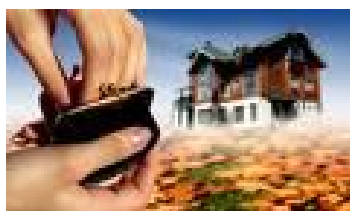
5. Podatek od spadków i darowizn.

Podatkowi temu podlegają rzeczy nabyte w formie spadku, darowizny czy zasiedzenia. Podatek obliczany jest przez notariusza lub urząd skarbowy i określany w formie indywidualnej decyzji podatkowej. Stawki podatku wynoszą od 3% do 20% i uzależnione są od stopnia pokrewieństwa między spadkodawcą (darczyńcą) i spadkobiercami (obdarowanymi). Im bliższe pokrewieństwo, tym niższy podatek.

6. Podatek od czynności cywilnoprawnych.

Jest to podatek pobierany przez notariusza przy zawieraniu umów np. pożyczki, sprzedaży, zamiany. Przy sprzedaży nieruchomości podatek wynosi 2% ceny, a przy zawarciu małżeńskiej umowy majątkowej (intercyzy) – 38 zł.

7. Podatek od nieruchomości

Musi go płacić każdy właściciel pola, łąki (podatek rolny) oraz lasów (podatek leśny). Podatki od nieruchomości stanowią dochód gmin. Gminy, mają prawo obniżać stawki podatku, z czego często korzystają, chcąc zachęcić do inwestowania na jej terenach (podatki stanowią bowiem znaczne obciążenie budżetów firm).

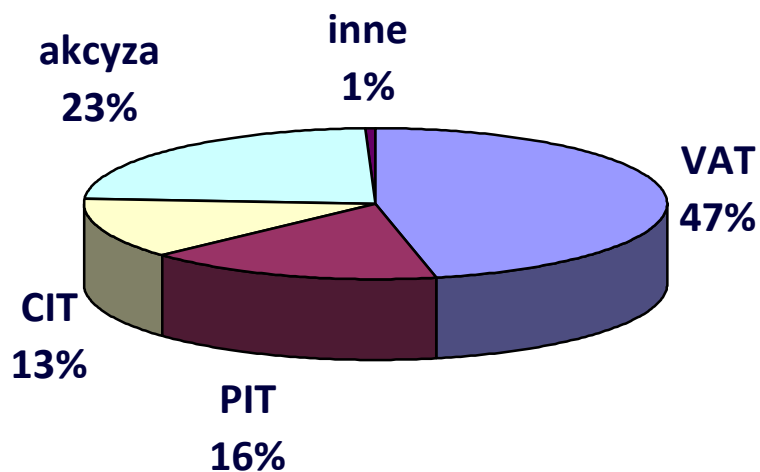
8. Podatek od środków transportu.

Podatek ten płacą posiadacze ciężarówek, autobusów i podobnych pojazdów. Gminy określają wysokość stawek w ramach limitów, które wahają się od kilkuset do kilku tysięcy zł.

Jak już wcześniej wspomniano, podatki, które opłacamy trafiają do budżetu państwa, które są następnie wydatkowane. Dochody podatkowe w roku 2009 stanowiły aż 83% dochodów budżetu (ok. 250 mld zł). Poniżej przedstawiona jest struktura dochodów podatkowych budżetu państwa w 2009 roku.

Struktura dochodów podatkowych RP w 2009 roku

Jak widać, najwięcej dochodów Państwo uzyskuje z podatku od towarów i usług (aż 47%). Znaczną część stanowi także podatek akcyzowy (23%) oraz podatki od osób fizycznych (16%) i prawnych (13%). Wysokość pozostałych podatków stanowi niewielką wartość w całości dochodów podatkowych państwa.

Temat opracowała:

Barbara Chistowska na podstawie:

- *Ekonomia po polsku* pod redakcją D. Filara, A. Rzońcy i G. Wójtowicza, CeDeWu, Warszawa 2007;
- <http://www.nbportal.pl/prezentacje/system-podatkowy/systemPodatkowy.html>